

Tarkastuslautakunnan

ARVIOINTIKERTOMUS 2024

Tarkastuslautakunta 9.5.2025

Sisälllys

1.	Tarkastuslautakunnan toiminta	1
2.	Talouden arviointi ja toimintakertomus	2
4.	Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen	7
5.	Henkilöstö	9
1.1.	Kuntakonsernin tavoitteet ja ohjaus	17
7.	Kuntastrategian toteutumisen arviointia valtuustokauden aikana	18
8.	Tarkastuslautakunnan esitys tilinpäätöksen hyväksymisestä	19
9.	Arviointikertomuksen hyväksyminen	19

1. Tarkastuslautakunnan toiminta

Kuntalain 121 §:n mukaan tarkastuslautakunnan tehtävänä on valmistella valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat sekä arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet kunnassa ja kuntakonsernissa toteutuneet ja onko kunnan toiminta järjestetty tuloksellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla.

Tarkastuslautakunnan tehtävänä on myös arvioida talouden tasapainotuksen toteutumista tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman riittävyyttä, jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää. Lautakunta huolehtii kunnan ja sen tytäryhtiöiden tarkastuksen yhteen sovittamisesta. Tarkastuslautakunnan tehtävänä on myös sidonnaisuusilmoitusten vastaanottaminen ja niiden vieminen valtuustolle tiedoksi.

Tarkastuslautakunnan kokoonpano valtuustokauden aikana 2021–2025

Jäsen	Varajäsen
Jaakko Rikkola, (pj.)	Kaisu Ikola
Ahti Moilanen (vpj.)	Mika Laukkanen
Sinikka Hämälä	Kirsi Kumpulainen
Eero Väisänen	Leo Saarenpää
Aino Isoniemi	Jari Aitta

Hallintolain kohdissa 27 §, 28 § ja 29 § määritellään keskeiset perusteet esteellisyyden arvioinnissa. Tarkastuslautakunnan jäsenet ovat itse arvioineet omaa esteellisyyttään ja ovat asianmukaisesti olleet pois jääviksi kokemansa asian käsittelystä. Varapuheenjohtaja Ahti Moilanen on Utajärven Yrityspuisto Oy:n hallituksen jäsen ja tarkastuslautakunnan varajäsenistä Jari Aitta on Kiinteistö Oy Järvenneito hallituksen puheenjohtaja ja Kiinteistö Oy Mäyrä hallituksen jäsen, sekä varajäsen Kirsi Kumpulainen on Kiinteistö Oy Järvenneito hallituksen jäsen ja Kiinteistö Oy Mäyrä hallituksen jäsen.

Tarkastuslautakunnan esittelijöinä toimivat puheenjohtaja varsinaisten päätösasioiden osalta, tilintarkastaja tilintarkastusasioiden osalta ja sihteeri teknisten kokousasioiden osalta. Tarkastuslautakunnan sihteerinä on toiminut Eeva-Kaisa Karhu. Vastuunalaisena tilintarkastajana on tilikaudella 2024 toiminut HT, JHT Tuomas Peltoperä.

Tarkastuslautakunta kokoontui syksyllä 2024 sekä talvella ja keväällä 2025 tilikauden 2024 arviointia varten 7 kertaa.

Kunnan tilikauden 2024 tilintarkastusyhteisönä on toiminut BDO Auditor Oy.

Tarkastuslautakunta on laatinut toimikaudelleen arviointisuunnitelman ja vuosittaisen työohjelman, joiden mukaisesti arviointikohteet on pääasiassa kohdistettu.

Tarkastuslautakunta on kokouksissaan kuullut säännöllisesti kunnan johtoa koko kunnan ja lautakuntien tavoitteiden toteutumisesta, kunnan talouden tilanteesta ja muista ajankohtaisista asioista. Vuoden 2024 arviointiin liittyen lautakunta on kuullut mm. Utajärven kunnanjohtajaa, tytäryhtiöiden toimitusjohtajia, elinympäristöjohtajaa, hyvinvointijohtajaa, kasvatusjohtajaa, sekä hallintojohtajaa.

Tarkastuslautakunta on arvioinut tavoitteiden toteutumista kunnanhallituksen ja lautakuntien laatimien tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen pohjalta.

Sidonnaisuuksien valvonta

Kuntalain 84 §:n mukaan laissa todettujen luottamushenkilöiden ja viranhaltijoiden on tehtävä sidonnaisuusilmoitus johtotehtävistään sekä luottamustoimistaan elinkeinotoimintaa harjoittavissa yrityksissä ja muissa yhteisöissä, merkittävästä varallisuudestaan sekä muista sidonnaisuuksista, joilla voi olla merkitystä luottamus- tai virkatehtävien hoitamisessa. Ilmoitusvelvollisuus astui voimaan uuden valtuustokauden alusta lähtien.

Sidonnaisuusilmoitus tehdään tarkastuslautakunnalle, joka valvoo ilmoitusvelvollisuuden noudattamista ja saattaa ilmoitukset valtuustolle tiedoksi. Tarkastuslautakunta voi tarvittaessa kehottaa ilmoitusvelvollista tekemään uuden ilmoituksen tai täydentämään jo tehtyä ilmoitusta.

Tarkastuslautakunta käsitteli tehtävänsä mukaisesti muutokset sidonnaisuuksissa kokouksissaan ja saattoi sidonnaisuusilmoitukset valtuustolle tiedoksi. Sidonnaisuusrekisteri on julkaistu internet-sivuilla: [Sidonnaisuusilmoitukset](#) | [Sidonnaisuusrekisteri - Innofactor verkkopalvelut](#)

2. Talouden arviointi ja toimintakertomus

Käyttötalous- ja tuloslaskelmaosat

Määrärahat ja tuloarviot voidaan talousarviossa määrätä sitoviksi joko brutto- tai nettoperiaatteen mukaan. Talousarvion hyväksymisen yhteydessä päätetään sitovuustasosta. Nettoperiaatteella tarkoitetaan sitä, että valtuusto päättää talousarviossa tulojen ja menojen erotuksen määrärahana. Utajärven kunnassa on käytetty nettoperiaatetta käyttötalousosan määrärahoissa. Vesi- ja viemärilaitos toimii erillisenä taseyksikkönä elinympäristöpalveluiden alla. Taseyksikön toimintatulojen tulisi kattaa toimintakulut ja investoinnit.

Hallintopalveluiden talousarvion toimintakate alittui 219 388,67 euroa. Suurin alitus tapahtui palveluiden ostoissa 150 558,19 euroa. Tulot ylittyivät 25 971,06 euroa.

Elinvoimapalveluiden talousarvion toimintakate alittui 219 388,67 euroa. Suurin alitus tapahtui palveluiden ostoissa 150 558,19 euroa. Tulot ylittyivät 25 971,06 euroa

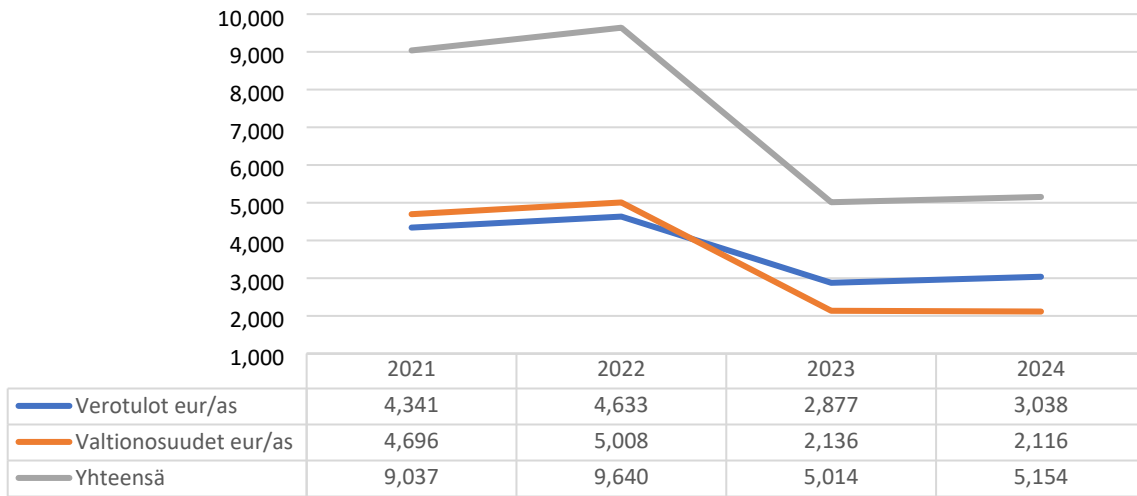
Hyvinvointipalveluiden talousarvion toimintakate toteutuma oli budjettiin verrattuna 88,2 %: ia Kate alittui 176 711,58 euroa. Tulot ylittivät 29 902,28 euroa ja menot alittuivat 146 809,30 euroa. Suurin alitus tapahtui henkilöstökulujen ryhmässä ja johtui pääasiassa työllisyyspalkkojen budjetoitua vähäisemmästä käytöstä.

Kasvatuspalveluiden talousarvion toimintakate alittuu 548 388,78 euroa. Suurimmat alitukset tapahtuivat henkilöstökulujen tiliryhmässä 262 311,87 euroa ja palveluiden ostoissa 206 639,20 euroa.

Elinympäristöpalveluiden toimintakate alittui 253 921,78 euroa. Elinympäristöpalveluille myönnettiin vuoden aikana 18 500 euron määrärahan lisäys avustuksiin (Valt. 13.6.2024, §43). Suurin alitus oli aineet, tarvikkeet ja tavarat tiliryhmässä 157 778,93 euroa. Tulot ylittyivät 40 335,34 euroa.

Utajärven kunnan verotulot olivat vuonna 2024 7,5 milj. euroa (2023: 7,2 milj. euroa) ja toteutuivat 196 tuhatta euroa talousarviota paremmin. Valtionosuudet toteutuivat talousarviota 130 tuhatta euroa paremmin ollen yhteensä 5,2 milj. euroa. Edelliseen vuoteen nähden verotulot nousivat 340 tuhatta euroa ja valtionosuudet laskivat 93 tuhatta euroa.

Verotulot ja valtionosuudet eur/as

Kuvio 1. Verotulojen ja valtionosuuksien kehitys euroa/asukas vuosina 2021–2024

Vuonna 2024 kunnallisveroprosentti oli 8,40 % (2023: 7,86 %). Kunnallisverotuloja kertyi kertomusvuonna noin 3,6 milj. euroa (2023: 3,2 milj. euroa). Kiinteistöveron tuotto oli 3,3 milj. euroa, mikä on hieman edellisvuotta enemmän (2023: 3,2 milj. euroa). Osuus yhteisöverosta pieneni edellisestä vuodesta ollen 631 tuhatta euroa (2023: 828 tuhatta euroa).

Rahoitustuotoista ja -menoista muut korkotuotot toteutuivat 115 tuhatta euroa ennakoitua suurempina. Korkomenot toteutuivat -8,7 tuhatta euroa talousarviota suurempina. Kokonaisuudessaan rahoitustuotot ja -kulut toteutuivat 58 tuhatta euroa voitollisina.

Koko kunnan tasolla toimintamenot (sis.+ulk.) olivat 16,1 milj. euroa, mikä alitti talousarvion n. 1 milj. eurolla. Toimintatuotot olivat 5,8 milj. euroa, mikä oli 149 tuhatta euroa yli talousarvion. Palvelujen ostot toteutuivat 233 tuhatta euroa ennakoitua pienempänä ja annetut avustukset n. 60 tuhatta euroa ennakoitua pienempänä.

Kunnan tulorahoituksen riittävyyttä voidaan mitata muun muassa suhteuttamalla vuosikate poistoihin. Tunnusluvun ollessa vähintään 100 %, voidaan tulorahoitusta pitää riittävänä, mikäli poistot ja arvonalentumiset vastaavat kunnan keskimääristä vuotuista investointitasoa pitkällä aikavälillä. Kunnan vuosikatteella katettiin vuonna 2024 110,5 % poistoista (vuonna 2023: 165,3 %).

Tilikauden 2024 tulos toteutui poistoerojen muutoksen jälkeen emokunnassa 325 763,81 euroa ylijäämäisenä ja konsernissa 1 347 470,53 euroa ylijäämäisenä.

Rahoitusosa ja investointien toteutuminen

Talousarvion investointiosassa varataan määrärahat ja asetetaan tuloarviot hankkeille, joiden kulut kirjanpidossa aktivoidaan tasetileille. Investointikohteittain valtuuston nähdessä sitovia ovat sekä hankkeen tulo- että menoarvio. Talousarvion rahoitusosassa esitetään varsinaisen toiminnan ja investointien sekä rahoitustoiminnan vaikutus maksuvalmiuteen. Valtuustolle sitovia eritä ovat antolainasaamisten muutokset, lainakannan muutokset kokonaizeränä sekä oman pääoman muutokset kokonaizeränä.

Investointien kokonaisuuden osalta tilikauden 2024 merkittävimmät yksittäiset investoinnit olivat teollisuusalueen investoinnit ja Erillistalo- hanke. Talousarviossa 2024 varauduttiin myös tilikauden aikana tehtävään kouluinvestointiin, sekä maan ostoon.

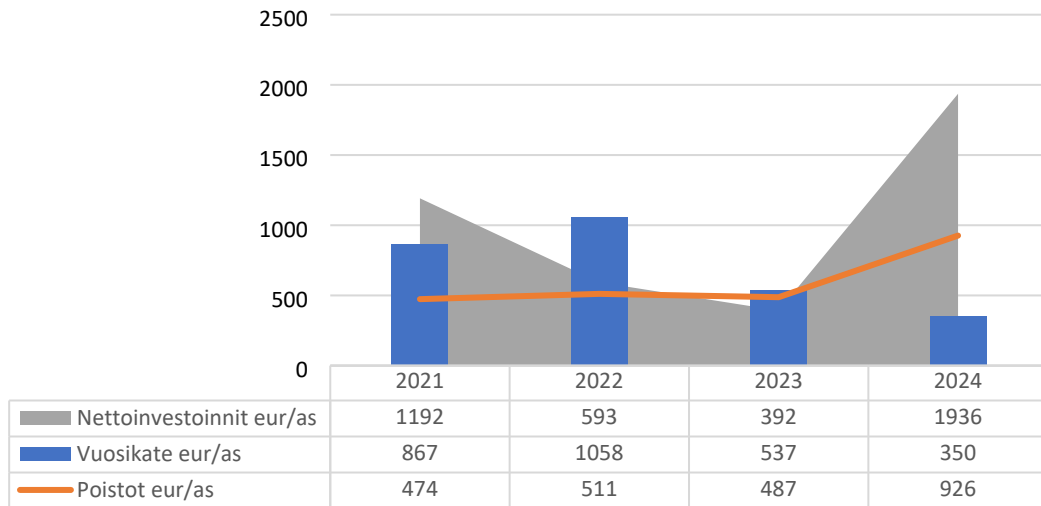
Koko kunnan tasolla investointimenot olivat 5,3 milj. euroa, mikä alitti alkuperäisen talousarvion sekä määrärahojen muutokset huomioiden 951 tuhannella eurolla. Toiminnan ja investointien rahavirran toteutuma oli -2,3 milj. euroa negatiivinen (2023: 1 milj. euroa). Negatiivinen tunnusluku tarkoittaa, että kunnan investointien omarahoitusvaatimus ei täyty.

Kuntakonsernin vakavaraisuutta ja alijäämän sietokykyä kuvaava omavaraisuusaste parani hieman edellisvuodesta olleen 53,2 % (2023: 52,1 %). Kuntataloudessa yleisesti hyvänä omavaraisuusasteena on pidetty 70 % tasoa, kun taas alle 50 %:n taso merkitsee voimakasta velkarasitetta.

Kuntakonsernin suhteellista velkaantuneisuutta kuvaava tunnusluku oli 86,4 %, joka yli nousi viimevuodesta (2023: 83,1 %). Tunnusluku ilmaisee, paljonko kunnan yhden vuoden käyttötuloista tarvittaisiin vieraan pääoman takaisinmaksuun.

Vuonna 2024 verotulot asukasta kohden olivat 3 038 euroa, kun vuonna 2023 asukaskohtaiset verotulot olivat vain 2 877 euroa. Verotulojen ja valtionosuuksien kehitystä on kuvattu tarkemmin kuviossa 1. Myös valtionosuuksien kehitys on ollut lievästi negatiivista, koska pudotusta edelliseen vuoteen oli -20 euroa / asukas.

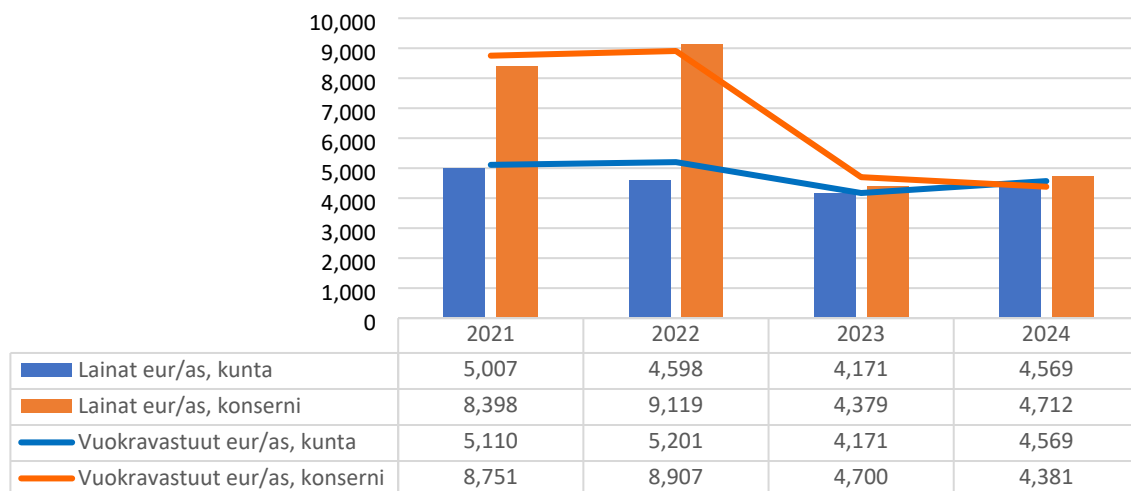
Vuosikate, nettoinvestoinnit ja poistot eur/ as

Kuvio 2. Vuosikate, nettoinvestoinnit ja poistot asukasta kohden vuosina 2021–2024

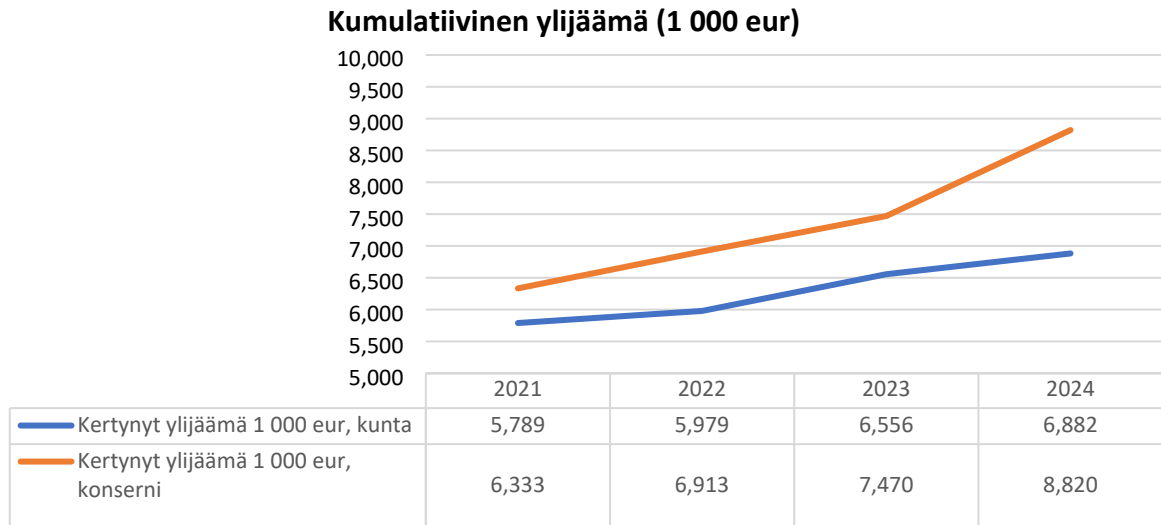
Kuntakonsernin vuosikatteen suhde poistoihin oli 187,0 % (2023: 142,6 %). Tunnusluvulla mitattuna Utajärven emokunnan tulorahoitus riittää kattamaan nykyisen investointitason mukaiset poistot, mutta kuntakonsernissa tunnusluku jäi alle tavoitetasoon. Tunnusluvun kehitystä on kuvattu kuviossa 2.

Lainat ja vuokravastuut eur/as

Kuvio 3. Kunnan ja konsernin lainakannan sekä vuokravastuiden kehitys vuosina 2021–2024

Peruskunnan lainakanta nousi edellisestä vuodesta 902 tuhatta euroa. Kuntakonsernin lainakanta nousi edellisestä vuodesta toteutuen 4 712 euroa/asukas, kun se vuonna 2023 oli 4 379 euroa/asukas. Kunnan ja konsernin lainakannan kehitystä on tarkemmin kuvattu kuviossa 3.

Kuvio 4. Kunnan ja konsernin yli-/alijäämän kehitys vuosina 2021–2024

Taloussuunnitelman tasapaino

Kuntalain 110§ mukaan kunnan taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Kunnan taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien. Kunnan tulee taloussuunnitelmassa päättää yksilöidyistä toimenpiteistä, joilla alijäämä mainittuna ajanjaksona katetaan. Utajärven kunnalla on taloussuunnitelmavuosien alijäämäarvioista huolimatta vuoden 2027 päättyessä taseessaan noin 5,8 milj. euron ylijäämä.

Talouden tasapainon tarkastelua	
Edellisten tilikausien ylijäämä 31.12.2024	+ 6 555 999,23 euroa
Tilikauden ylijäämä 31.12.2024	+ 325 763,81 euroa
Ylijäämät yhteensä 31.12.2024	+ 6 881 763,04 euroa
Talousarvion 2025 alijäämäarvio	- 113 214 euroa
Taloussuunnitelman 2026 alijäämäarvio	-208 476 euroa
Taloussuunnitelman 2027 alijäämäarvio	-779 734 euroa
Alijäämät 2025–2027 yhteensä arvio	-1 101 424 euroa
Arvio yli-/alijäämästä 31.12.2027	+5 780 339,04 euroa

Taulukko 2. Taloussuunnitelman tasapaino

Utajärven kunnan taloudellinen tilanne ympäristökuntiin verrattuna

Taulukossa 3. on verrattu Utajärven kunnan taloudellista tilannetta muutamiin Oulun seudun ympäristökuntiin muutamien taseen tunnuslukujen avulla. Suhteellinen velkaantuneisuus on tunnusluku, joka kuvaa paljonko kunnan yhden vuoden käyttötuloja tarvitaan vieraan pääoman takaisinmaksuun. Lainat ja vuokra- ja leasingvastuu kuvaa kunnan vuokra- ja leasingmaksuja koneista, laitteista tai tiloista, jotka se on vuokrannut käyttöönsä, mutta joita ei omista.

	SUhteellinen VELKAANTUNEI- SUUS %	SUhteellinen VELKAANTUNEI- SUUS %, KONSERNI	LAINAT JA VASTUUT € / ASUKAS	LAINAT JA VASTUUT € / ASUKAS KONSERNI	OMAVA- RAISUUS- ASTE	OMAVA- RAISUUS- ASTE, KONSERNI
Utajärvi	88,0 (4)	86,4 (7)	4 569 (4)	4 700 (5)	56,1 (4)	53,2 (3)
Vaala	35,2	111,28	1 379	3 788	70,03	53,12
Muhos	105,9	102,1	6 826	6 842	32,2	31,4
Tyrnävä	197,2	142,67	5 563	5 718	25,6	27,8
Liminka	82,9	103,1	4 881	6 050	54,9	47,5
Oulu	103	102	3 962	5 306	65	57
Puolanka	55	70	3 000	3 992	73	64

Taulukko 3. Utajärven taseen tunnuslukujen vertailua

(Lähde: Kuntien verkkosivuilla esitetyt tilinpäätökset)

Omavaraisuusaste mittaa vakavaraisuutta, alijäämän sietokykyä ja kykyä selviytyä sitoumuksista pitkällä aikavälillä. Omavaraisuuden tavoitetasona voidaan pitää 50 %:n ylittävää omavaraisuutta. Alempi omavaraisuusaste merkitsee merkittävää velkarasitetta. Omavaraisuusaste on hyvä, kun tunnusluku on 70% tai enemmän.

Utajärvi on suhteellisen velkaantuneisuuden osalta neljänneksi vähiten velkaantunein. Suhteellinen velkaantuneisuus kuntakonserni mukaan luettuna on vertailujoukon toiseksi pienin. Lainojen ja vuokravastuiden osalta Utajärvi sijoittuu joukon neljänneksi vähiten velkaantuneeksi peruskunnan osalta. Koko kuntakonserni huomioiden lainojen ja vuokravastuiden tunnusluvun mukaan Utajärvi sijoittuu joukon kolmanneksi vähiten velkaantuneeksi. Omavaraisuusastetta vertailtaessa Utajärvi sijoittuu vertailujoukon neljänneksi suurimmaksi peruskunnan ja kolmanneksi suurimmaksi kuntakonsernin osalta.

4. Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen

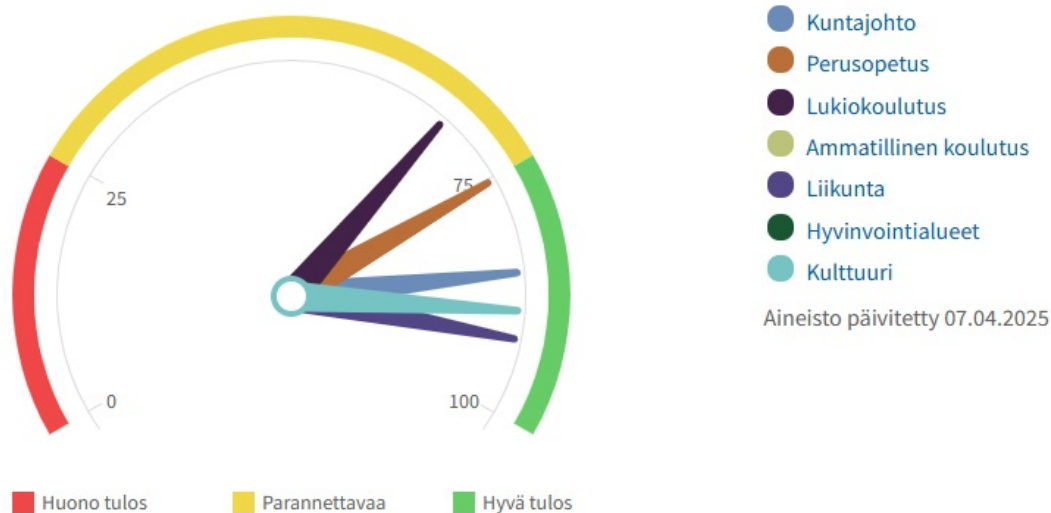
Kuntalain 1 §:n mukaan kunta edistää asukkaidensa hyvinvointia ja alueensa elinvoimaa sekä järjestää asukkailleen palvelut taloudellisesti, sosiaalisesti ja ympäristöllisesti kestäväällä tavalla. Lisäksi laissa sosiaali- ja terveystalouden järjestämisestä 6 § määrittää, että kunnan on seurattava asukaattensa terveyttä ja hyvinvointia sekä niihin vaikuttavia tekijöitä väestöryhmittäin sekä kunnan palveluissa toteutettuja toimenpiteitä, joilla vastataan kuntalaisten hyvinvointitarpeisiin

Vuodesta 2023 on kuntien valtionosuuteen kuulunut lisäosa, josta käytetään nimitystä HYTE-kerroin. Se on perustettu kunnille kannustimeksi kuntalaisten terveyden ja hyvinvoinnin edistämisessä sen jälkeen, kun sote -toiminta siirtyi kuntien vastuulta hyvinvointialueille. HYTE-kertoimeen kuuluu 21 indikaattoria, jotka jaetaan prosessi- ja tulosindikaattoreihin. Prosessi-indikaattoreita on 15 ja ne kuvaavat nykytilannetta. Tulosindikaattoreita on 6 ja ne kuvaavat muutosta väestön hyvinvoinnissa ja

terveydessä. Muutos lasketaan kahden edellisen vuoden erotuksesta, jotka kuvaavat muutosta hyvinvoinnissa ja terveydessä.

Kunnan on otettava päätöksenteossaan huomioon kaikki väestöryhmät ja tehtävä hyvinvoinnin ja terveyden vaikutusarvioinnit. Lisäksi kunnan täytyy myös strategisessa suunnittelussaan ottaa huomioon hyvinvoinnin ja terveyden näkökulma, sekä asetettava myös HYTE-tavoitteet ja toimenpiteet. Utajärven kunnan terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen aktiivisuus jakautuu parannettavan ja hyvän tuloksen välille kaikilla mitattavilla osa-alueilla. Parhaiten sijoittuu liikunta ja huonoiten lukiokoulutus.

Kaikki sektorit : Utajärvi 2024

Kuvio 6. Utajärven terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseksi TEA-viisarin mukaan (Lähde: teaviisari.fi)

Kaikki sektorit : Utajärvi 2024

	Utajärvi	Pohjois-Pohjanmaan maakunta	Koko maa
Kaikki sektorit	82	72	70
Kuntajohto	85	81	83
Perusopetus	75	63	64
Lukiokoulutus	67	65	67
Ammatillinen koulutus	..	72	66
Liikunta	92	75	69
Hyvinvointialueet	..	51	59
Kulttuuri	89	75	72

Taulukko 4. Utajärven terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseksi numeroina (Lähde: teaviisari.fi)

Utajärven kunnan hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kaikkien sektoreiden tulos on parempi verrattuna Pohjois-Pohjanmaan maakuntaan ja koko maahan. Valtionvarainministeriön mukaan Utajärven kunnan valtionosuuteen kuuluvan lisäosan suuruus vuodelta 2024 oli 398 678 euroa. Tästä HYTE- kertoimen osuus oli 45 930 euroa (2023: 45 060 euroa).

5. Henkilöstö

Tarkastuslautakunta on arvioinut kunnan henkilöstötilannetta hyödyntäen vuoden 2024 talousarviota ja tilinpäätöstä, sekä tarkastuslautakunnan kuultavana olleita henkilöitä.). Utajärven kunnalla oli palveluksessaan vuoden 2024 lopussa 143 henkilöä. Määrä on hieman pudonnut edellisestä vuodesta (2023: 147 henkilöä). Eniten henkilöstöä on kasvatuspalveluissa (84 henkilöä) ja vähiten elinvoimapalveluissa (2 henkilöä). Henkilöstöstä kokoaikaisessa työsuhteessa olevia oli 107 henkilöä ja määräaikaisessa työsuhteessa olevia 36 henkilöä. Henkilöstön keski-ikä oli 46 vuotta ja henkilöstöstä naisia oli 74,83 % ja miehiä 25,17 %.

Vuoden tilinpäätöksen mukaan Utajärven kunnan henkilöstökulut olivat yhteensä 7 094 770,80 euroa. Koulutusajan palkkakustannukset olivat 8600 euroa, joka on huomattavasti edellistä vuotta vähemmän (2023: 17 772 euroa).

Henkilöstön sairauspoissaolojen määrä väheni edellisestä vuodesta. Vuonna 2024 sairauspoissaoloja oli 2 255 päivää, kun vuoden aikana sairauspoissaolopäiviä kertyi 2 718 päivää.

Henkilöstölle on järjestetty säännöllisesti henkilöstöinfoja neljä kertaa vuodessa. Kunnan lähiesihenkilötiimi on kokoontunut kevät- ja syyskaudella keskustelemaan ajankohtaisista asioista.

Henkilöstölle on järjestetty virkistyspäivä syyskuussa Rokualla. Kunta on myös tarjonnut henkilöstölleen työsuhdepolkupyörätua.

6. Arvio valtuuston asettamien toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden saavuttamisesta

Hallintopalvelut

Hallintopalveluiden toimintakate toteutui talousarvioon nähden 88,6 %. Toimintakate vuoden lopussa oli -1.700.211 euroa. Talousarvion toimintakate alittui 219.389 euroa. Talousarvion ylityksiä toteutui muissa toimintakuluissa.

Lisää asukkaita	
<u>Tavoite 2024:</u>	<u>Toteuma 2024:</u>
Mahdollistetaan etätyö ja moderni asuminen maaseutumaisessa ympäristössä.	Tavoite toteutui
Sähköisten palveluiden ajantasaistaminen ja kehittäminen	Tavoite toteutui
Palveluiden toimivuuden ja laadun ylläpitäminen	Tavoite ei toteutunut
Kuntalaiskysely palveluiden toimivuudesta kahden vuoden välein	Tavoite ei toteutunut

Kunnan veto- ja pitovoima

Tavoite 2024:

Kuntalaiset löytävät ja saavat tiedon helposti yhteisistä asioista.

Kuntalaiset aktiivisesti mukaan kunnan kehittämiseen ja toimenpiteiden suunnitteluun. Osallisuussuunnitelman mukainen toiminta. Elinvoimaryhmän säännönmukainen toiminta

Kehitetään kuntalaistiedottamista nykyaikaiseksi ja kuntalaisia osallistavaksi. Viestinnän monikanavaisuus.

Toteuma 2024:

Tavoite ei toteutunut

Tavoite toteutui

Tavoite toteutui

Hallintoprosessin seitsemästä tavoitteesta toteutui neljä. Tarkastuslautakunta toteaa, että vuosittaisia toimenpiteitä ja mittareita pitäisi selkeyttää, jotta ne tuottaisivat tietoa strategian tulostavoitteisiin.

Elinvoimapalvelut

Elinvoimapalveluiden toimintakate toteutui talousarvioon nähden 102,4 %. Toimintakate vuoden lopussa oli -574.129 euroa. Talousarvion toimintakate ylittyi 13.565 eurolla.

Lisää työpaikkoja

Tavoite 2024:

Edistämme yritystoimintaa luomalla edellytyksiä olemalla kumppani. Toimitaan verkostomaisesti.

Yrityspuiston toiminnan kehittäminen ja vahvistaminen kunnan kehitysyhtiönä.

Tuemme uuden yrittäjyyden syntyä ja uusien yritysten sijoittumista paikkakunnalle sekä vahvistamme olemassa olevia yrityksiä.

Edistämme yritysten välistä yhteistyötä aktiivisesti.

Tarjoamme laadukkaan ja saavutettavan palvelun.

Kehitetään toisen asteen koulutusmahdollisuuksia sekä tarjotaan työssäoppimismahdollisuuksia

Toteuma 2024:

Toteutui pääosin

Toteutui pääosin

Toteutui pääosin

Toteutui pääosin

Toteutui pääosin

Toteutui pääosin

Alueellinen yhteistyö Humanpolis Oy:n strategian mukaisesti

Toteutui pääosin

Lisää asukkaita

Tavoite 2024:

Toteuma 2024:

Väkiluvun ja väestörakenteen kehitys ovat positiivisia. Väestön keski-ikä vuonna 2035 on alle 60 vuotta

Rakennetaan Utajärven brändiä ja markkinointia onnellisen yhteisön ympärille.

Tavoite toteutui

Markkinoidaan tontteja, asuntoja, viihtyisää ja maaseutumaista ympäristöä sekä luontoharrastusmahdollisuuksia.

Tavoitteen toteutumista ei voida arvioida

Viedään uusia asumisen kohteita aktiivisesti eteenpäin.

Tavoite toteutui

Ylläpidetään väkiluvun ja väestörakenteen myönteisen kehittymisen tueksi lapsiperhepakettia.

Tavoite toteutui

Kunnan veto- ja pitovoima

Tavoite 2024:

Toteuma 2024:

Järjestetään eri väestöryhmille suunnattuja tapahtumia.

Kehitetään merkittäviä elinvoimaa tukevia tapahtumien järjestämistä yhteistyössä järjestöjen kanssa

Tavoite toteutui

Tarkastuslautakunnan mukaan taloudelliset tavoitteet toteutuivat ja toiminnalliset tavoitteet saavutettiin pääosin. Tarkastuslautakunta korostaa, että Utajärvi järjestää aktiivisesti yrittäjätapaamisia yhteistyössä eri toimijoiden kanssa.

Tarkastuslautakunta edelleen huomauttaa, että elinvoimapalveluiden tavoitteiden mittarit ja toteutumat kannattaisi pilkkoa pienempään osaan.

Hyvinvointipalvelut

Hyvinvointipalveluiden toimintakate toteutui talousarvioon nähden 88,1 %. Toimintakate vuoden lopussa oli -1.318.760 euroa, mikä on 176.712 euroa arvioitua pienempi.

Lisää työpaikkoja	
<u>Tavoite 2024:</u> Elinkeinorakenteen monipuolistaminen. Yrityksien määrän lisääminen. Kehitetään kunnan omia työllisyyspalveluita huomioiden hyvinvointialueen ja TE-palveluiden kuntiin siirron vaikutukset.	<u>Toteuma 2024:</u> Tavoite ei toteutunut
Lisää asukkaita	
<u>Tavoite 2024:</u> Kuntalaisten hyvinvoinnin edistytminen hyvinvointikertomukseen ja kokemustietoon perustuen Lapset ja nuoret: Lapsiperheiden palvelut ja lasten harrastustoiminta Jokaisella lapsella on sellaista tekemistä, josta tulee hyvä mieli. Onnellinen ja turvallinen lapsuus ja nuoruus. Myönteisen itsetuntemuksen vahvistaminen. Hyvät harrastukset. Nuoren mielen hyvinvoinnin edistäminen	<u>Toteuma 2024:</u> Tavoite toteutui
Kaikki kuntalaiset: Yhteisöllisyys, kuntalaisten kuuleminen ja työikäisten harrastustoiminta. Työllisyyden edistäminen Hyvät harrastukset hyvinvoinnin edistäjinä. Liikunnallisen elämäntavan vahvistaminen. Ennalta ehkäisevän päihdetyön kehittäminen. Osallisuuden ja yhteisöllisyyden edistäminen. Turvallisuuden edistäminen. Kansansairauksien ennaltaehkäisy.	Tavoite toteutui osittain
Ikäihmiset: Ikäihmisten kotona pärjäämisen tukeminen Turvallinen asuminen ja turvallisuudentunne. Yksinäisyyden vähentäminen Katumisen ehkäisy	Tavoite toteutui osittain

Kunnan veto- ja pitovoima

Tavoitteet 2024:

Kuntalaiset löytävät ja saavat tiedon helposti yhteisistä asioista.

Kuntalaiset aktiivisesti mukaan kunnan kehittämiseen ja toimenpiteiden suunnitteluun.

Osallisuussuunnitelman mukainen toiminta.

Elinvoimaryhmän säännönmukainen toiminta.

Järjestetään eri väestöryhmille suunnattuja tapahtumia.

Järjestetään eri vuodenaikoina kaikille ikäryhmille onnellisuutta ja yhteisöllisyyttä edistäviä tapahtumia yhdessä yritysten, kyläyhteisöjen ja muiden sidosryhmien kanssa.

Kehitetään merkittäviä elinvoimaa tukevia tapahtumien järjestämistä yhteistyössä järjestöjen kanssa.

Toteutuma 2024:

Tavoite toteutui

Tavoitteen toteutumista ei voida arvioida

Tavoitteen toteutumista ei voida arvioida

Tavoitteen toteutumista ei voida arvioida

Tavoitteen toteutumista ei voida arvioida

Hyvinvoinnin edistämisessä yhteistyöllä on saatu hyviä tuloksia, ja tapahtumiin osallistuminen on ollut aktiivista.

Tarkastuslautakunta korostaa tavoitteen ja mittarin sopivuuden kehittämisen tärkeyttä, jotta tilinpäätöksen lukija voi vaivatta todeta tavoitteen toteutumisen.

Kasvatuspalvelut

Kasvatuspalveluiden toimintakate toteutui talousarvioon nähden 92,3 %. Toimintakate vuoden lopussa oli -6.541.790 euroa. Talousarvio toimintakate alittui 548.388.78 euroa.

Lisää asukkaita

Tavoitteet 2024:

Väkiluvun ja väestörakenteen kehitys ovat positiivisia. Lisää uusia asukkaita kuntaan. Väestön keski-ikä vuonna 2035 on alle 60 vuotta.

Rakennetaan Utajärven brändiä ja markkinointia onnellisen yhteisön ympärille.

Markkinoidaan tontteja, asuntoja, viihtyisää ja maaseutumaista ympäristöä sekä luontoharrastusmahdollisuuksia.

Väkiluvun ja väestörakenteen myönteisen kehittymisen tueksi toteutetaan lapsiperhepakettia.
Lapsiperhepaketti: maksuton varhaiskasvatus, aamu- ja iltapäiväkerhotoiminta 1–3 luokkalaisille, kotihoidontuen kuntalaisä

Sitoudutaan maahanmuuttoon ja kansainvälisyyteen.
Toteutetaan säännöllistä aikuisten maahanmuuttajien perusopetusta.

Lapset ja nuoret:
Jokaisella lapsella on sellaista tekemistä, josta tulee hyvä mieli.
Onnellinen ja turvallinen lapsuus ja nuoruus.
Myönteisen itsetuntemuksen vahvistaminen.
Hyvät harrastukset.

Toteuma 2024:

Vuonna 2023 1–6-vuotiaita oli yhteensä 87 henkilöä, kun vuonna 2024 ikäryhmässä oli 85 henkilöä. Kehitys on edelleen laskusuunnassa.

Tavoitteen toteutumista ei voida arvioida

Tavoitteen toteutumista ei voida arvioida

Tavoite ei toteutunut

Tavoite toteutui

Tavoite toteutui

Tavoitteen toteutumista ei voida arvioida

Tavoite toteutui

Kunnan veto- ja pitovoima

Tavoite 2024:

Kuntalaiset löytävät ja saavat tiedon helposti yhteisistä asioista.

Kuntalaiset aktiivisesti mukaan kunnan kehittämiseen ja toimenpiteiden suunnitteluun.

Toteuma 2024:

Oppilaskunnan ideoimat teemapäivät toteutuivat. Vanhempaintoimikunnat ovat kokoontuneet ja opettajakunnan edustaja on ollut paikalla.

Tavoitteet toteutuivat.

Osallisuussuunnitelman mukainen toiminta.	Tavoite toteutui
Elinvoimaryhmän säännönmukainen toiminta.	Tavoite toteutui
Kehitetään kuntalaistiedottamista nykyaikaiseksi ja kuntalaisia osallistavaksi. Viestinnän monikanavaisuus	Tavoite toteutui

Tarkastuslautakunta kehottaa kehittämään mittareiden ja tavoitteiden yhteensopivuutta. Toimenpiteet asukkaiden lisäämiseksi, sekä kunnan veto- ja pitovoiman parantamiseksi ovat oikeansuuntaisia, mutta tavoitteiden toteutumisesta raportointi ei välttämättä korreloi tavoitteelle asetetun mittarin kanssa.

Elinympäristöpalvelut

Elinympäristöpalveluiden toimintakate toteutui talousarvioon nähden 34,3 %. Toimintakate vuoden lopussa oli -132.560 euroa. Toimintakate alittui 253.922 eurolla.

Lisää työpaikkoja

<u>Tavoitteet 2024:</u>	<u>Toteuma 2024:</u>
Elinkeinorakenteen monipuolistaminen Yrityksien määrän lisääminen	
Edistetään yritystoimintaa luomalla edellytyksiä olemalla luotettava kumppani. Toimitaan verkostomaisesti.	Tavoite toteutui
Utajärven hiiliviisas teollisuusalueen kehittämistoimenpiteet Resurssiviisauden käsikirjan mukaisesti.	Tavoite toteutui
Rokuan ydinalueen kehittämissuunnitelman vaiheittainen toimeenpano	Tavoite toteutui
Asenteemme mahdollistaa elinkeinoelämän toimintaympäristön kehittämisen asiakaslähtöisesti kaavoituksen, rakennusvalvonnan ja ympäristötarkastuksen avulla.	Tavoite toteutui
Maanhankinta strategisesti tärkeiltä alueilta	

Lisää asukkaita

<u>Tavoitteet 2024:</u>	<u>Toteuma 2024:</u>
-------------------------	----------------------

Väkiluvun ja väestörakenteen kehitys ovat positiivisia Väestön keski-ikä vuonna 2035 on alle 60 vuotta.

Tavoite toteutui

Rakennetaan Utajärven brändiä ja markkinointia onnellisen yhteisön ympärille.

Tavoite ei toteutunut

Markkinoidaan tontteja, asuntoja, viihtyisää ja maaseutumaista ympäristöä sekä luontoharrastusmahdollisuuksia. Mahdollistetaan etätö ja moderni asuminen maaseutumaisessa ympäristössä.

Tavoitteen toteutumista ei voida arvioida

Tavoite toteutui

Kehitetään omaa vuokra-asumista. Monipuolinen asumista tukeva kaavoitus: ekologisuus, yhteisöllisyys ja hyvinvointi huomioidaan kaavoituksessa yleisesti.

Tavoitteen toteutumista ei voida arvioida

mahdollistetaan yksityisten maa-alueiden kaavoitusta. strategiset kyläyleiskaavat yhdessä kyläseurojen/ maanomistajien kanssa.

Tavoitteen toteutumista ei voida arvioida

kunnan omistuksessa olevien ranta-tonttien rakentamisen mahdollistaminen.

Tavoitteen toteutumista ei voida arvioida

strategisesti hyviä asuinpaikkoja kartoitetaan ja lähestytään maanomistajia.

Tavoitteen toteutumista ei voida arvioida

Viedään uusia osuuskunta-asumisen kohteita aktiivisesti eteenpäin.

Tavoitteen toteutumista ei voida arvioida

Palveluiden toimivuuden ja laadun ylläpitäminen
Oulujokilaakson kuntien välisen yhteistyön toteutus ateria- ja maankäyttöpalveluiden osalta.

Tavoitteen toteutumista ei voida arvioida

Kuntalaiskysely palveluiden toimivuudesta kahden vuoden välein.

Tarkastuslautakunta kehottaa kiinnittämään huomion valtuuston asettamien tulostavoitteiden, vuosikohtaisten toiminnallisten tavoitteiden, mittareiden ja toteutumisesta raportoinnin yhdenmukaisuuteen.

Elinympäristöpalvelut on panostanut paikkakunnan houkuttelevuuteen asumispaikkana ja vuokra-asuntokohde on valmistunut.

1.1. Kuntakonsernin tavoitteet ja ohjaus

Talousarvion yhteydessä tytäryhtiöille on asetettu tavoitteita, joiden toteutumista esitetään seuraavassa taulukossa.

Tavoite	Toimenpide/ mittari	Toteutuminen (Koy:t)	Toteutuminen (Yrityspuisto Oy)
Raportointi kunnanhallitukselle, krt/vuosi	4 krt / vuosi	Toteutui	Toteutui
Säännöllinen ajankohtaiskatsaus merkittävistä muutoksista kunnanhallitukselle, krt/vuosi	2 krt / vuosi	Toteutui	Toteutui
Säännöllinen ajankohtaiskatsaus tarkastuslautakunnalle, krt/vuosi	Väh. 1 krt / vuosi	Toteutui	Toteutui
Sisäisen valvonnan ja kokonaisvaltaisen riskienhallinnan tarkastelu, krt/vuosi	Tilinpäätöksen yhteydessä	Taloyhtiöiden hallitukset hyväksyivät päivitetyt riskien kartoitukset yhtiöiden osalta 16.2.2021	Yrityspuiston hallitus hyväksynyt päivitetyn riskien kartoituksen 21.3.2024

Vuoden 2024 aikana tytäryhtiöt ovat esitelleet kunnanhallitukselle toimintaansa ja taloudellista tilannettaan säännöllisesti. Lisäksi tytäryhtiöiden asioita on käsitelty kunnanhallituksessa erillisinä asioita tai osana kunnanjohtajan katsausta.

Tilinpäätöksen mukaan konsernissa ei ole tapahtunut oleellisia muutoksia vuoden 2024 aikana. Konserniyhteisöille talousarviossa asetetut vuoden 2024 toiminnalliset tavoitteet on koottu seuraaviin taulukoihin.

Kiinteistöosakeyhtiöt

Tavoite	Toimenpide/mittari	Toteuma
Kysyntää vastaavat, toimivat vuokra-asunnot	Korkea käyttöaste ja hyvä asukastyytyväisyys	Käyttöasteet pysyivät ennallaan Nopea reagointi huoltokirjaan annettuihin vikailmoituksiin. Asiakaspalvelun saavutettavuus hyvällä tasolla.

Vuokra-asuntojen kunnossa-pitäminen, asukasviihtyvyyden ylläpito ja parantaminen	Asuntojen kosteusmittaus aina muuttojen yhteydessä ja remontointi tarpeen mukaan, resurssien mukaan. Epäkelpoja asuntoja ei vuokrata ennen remonttia. Asukaskokouksia vuosittain, vähintään 1/vuosi	Asuntojen kosteusmittaukset toteutettiin aina muuttojen yhteydessä - remontteja toteutettiin taloudellisten resurssien puitteissa. Asuntoja on remontin tarpeessa. Asukaskokoukset pidetty
--	--	--

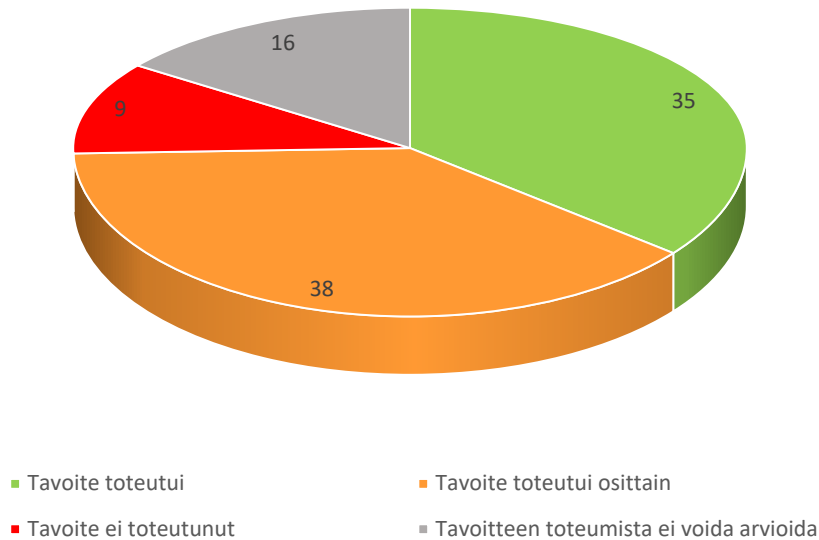
7. Kuntastrategian toteutumisen arviointia valtuustokauden aikana

Kuntalain 37§ mukaan kunnassa on oltava kuntastrategia, jossa valtuusto päättää kunnan toiminnan ja talouden pitkän aikavälin tavoitteista. Kuntalaki tulee tarkastaa vähintään kerran valtuustokaudessa. Utajärven kuntastrategia on laadittu vuosille 2018–2026. Lisäksi kunnassa on laadittu erillinen strategian toimeenpano-ohjelma, joka on laadittu kuluvalle valtuustokaudelle, eli vuosille 2021–2025. Valtuustokauden päättyessä tarkastuslautakunta arvioi strategian toteutumista valtuustokauden tilinpäätöstietojen perusteella.

Strategian päätavoitteena on ollut ” *Utajärvi luo edellytyksiä onnelliselle elämälle – pikkuisen paremmin kuin muut Lisäämme elinvoiman kasvua hyvinvoinnin ja elinkeinoelämän yhteistyönä Mahdollistamme hiiliviisaiden ratkaisujen syntymistä*”.

Päätavoite on jaettu kolmeen erilliseen tavoitteeseen, jotka ovat ”*lisää työpaikkoja, lisää asukkaita ja kunnan veto- ja pitovoima*”. Näille kolmelle erilliselle tavoitteelle on asetettu valtuustokauden tulostavoitteet ja tavoitteille erilliset mittarit, joiden avulla tavoitteen toteutumista seurataan. Oheisessa taulukossa on koottu valtuustokauden tavoitteet kokonaisuutena yhteen kuvaajaan.

Tarkastuslautakunnan kokonaisarvio tavoitteiden toteutumisesta valtuustokauden aikana

Kuvio 5. Kunnanvaltuuston asettamien vuositavoitteiden toteutuminen tarkastuslautakunnan arvion mukaan valtuustokautena 2021–2025.

Oheisen kuvion mukaan valtuuston asettamista tavoitteista on valtuustokauden aikana tilinpäätösten perusteella toteutunut 35, osittain toteutunut 38, jäänyt toteutumatta 9 ja 16 tavoitteen toteutumista ei voida arvioida.

Tarkastuslautakunta kehottaa huomioimaan osittain toteutuneiden sekä tavoitteiden, joiden toteutumista ei voida arvioida, suuren määrän. Asettamalla tavoitteelle mitattavan mittarin, sekä raportoimalla tavoitteen toteutumisesta mittarin mukaisesti, saadaan objektiivisempi tulos valtuuston asettamien vuositavoitteiden kokonaisuudesta.

8. Tarkastuslautakunnan esitys tilinpäätöksen hyväksymisestä

Tarkastuslautakunta toteaa, että Utajärven kunnan hallintoa ja taloutta on hoidettu pääosin asianmukaisesti sekä toiminnalliset tavoitteet on olennaisilta osin saavutettu. Taloudellisiin tavoitteisiin päästiin kokonaisuudessaan hyvin.

Tarkastuslautakunta esittää, että kunnanhallituksen käsittelemä vuoden 2024 tilinpäätös sisältäen toimintakertomuksen, talousarvion toteutumisen, tilinpäätöslaskelmat, tilinpäätöksen liitetiedot ja liikelaitoksen tilinpäätöksen antaa oikeat ja riittävät tiedot kunnan toiminnasta ja taloudesta. Tarkastuslautakunta esittää vastuuvapauden myöntämistä tilivelvollisille.

9. Arviointikertomuksen hyväksyminen

Utajärvellä 9.5.2025

Tarkastuslautakunta

Jaakko Rikkola
puheenjohtaja

Ahti Moilanen
varapuheenjohtaja

Sinikka Hämälä
jäsen

Eero Väisänen
jäsen

Aino Isoniemi
jäsen